

26/03/2006

TOIMINTASUUNNITELMA 2006

1. Yleistä.....	1
2. Henkilöstö.....	2
3. Tilat.....	2
4. Koulutus.....	2
<i>a) Lääketieteen peruskoulutus.....</i>	<i>2</i>
<i>b) Erikoistumiskoulutus.....</i>	<i>3</i>
<i>c) Täydennyskoulutus.....</i>	<i>3</i>
5. Tutkimus ja kehitys.....	4
6. Muuta.....	6

1. Yleistä

Vaasan sairaanhoitopiiri, Helsingin yliopisto ja Stakes ovat 25.10.2004 solmineet sopimuksen Vaasan mielenterveystyön osaamiskeskuksesta. Sopimus on voimassa 30.6.2009 saakka. Sopimuksen nojalla osaamiskeskukseen on sidottu Helsingin yliopiston viisivuotinen kaksikielinen psykiatrian professuuri. Osaamiskeskuksen tehtävät ovat alueellisen mielenterveystyön kehittäminen ja kansallisesti sekä kansainvälisesti hyödynnettävän mielenterveystyön osaamisen tuottaminen.

Osaamiskeskuksen ohjausryhmän muodostavat Markku Eronen (Stakes), Timo Keistinen, Sisko-Margit Syväoja, Anna-Kaisa Rainio (VSHP) sekä Jouko Lönnqvist (Helsingin yliopisto). Ohjausryhmä hyväksyy vuosittain osaamiskeskuksen toimintasuunnitelman.

Valtioneuvoston kanslian alueellistamisen koordinaatioryhmä puolsi marraskuussa 2005 Stakesin alueyksikön toimintojen sijoittamista Vaasaan. Peruspalveluministeri on joulukuussa 2005 tehnyt päätöksen Stakesin Vaasan alueyksikön perustamisesta. Yhteistyösopimuksen nojalla Vaasan sairaanhoitopiiri vuokraa alueyksikölle tilat. Alueyksikön johtajana toimii tutkimusprofessori Kristian Wahlbeck. Stakesin, Kansanterveyslaitoksen ja Työterveyslaitoksen yhteistyönä

26/03/2006

käynnistyvä Maailman terveysjärjestön WHO:n Mielenterveystyön yhteistyökeskus toimii alueyksikössä yhteistyössä Vaasan alueen muiden hankkeiden kanssa. Yhteistyökeskuksen johtajana toimii Juha Lavikainen, joka tekee osan työajastaan Vaasassa. Yhteistyöyksikön kahden projektikoordinaattorin rekrytointi on käynnistetty. Alueyksikössä toimii myös Stakesin ja Vaasan kaupungin NOPUS (Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av socialt arbete)-toiminta.

2. Henkilöstö

Vuonna 2006 osaamiskeskuksen henkilöstön muodostavat professori Kristian Wahlbeck (Helsingin yliopisto, 25 %), professori Hannu Naukkarinen (Helsingin yliopisto, 75 %) sekä vuoden 2005 joulukuun alusta EVO-rahoituksella palkattu projektisihteeri Maiju Savolainen (100 % VSHP, EVO-rahoitus). Kristian Wahlbeck vastaa osaamiskeskuksen tutkimus- ja kehitystyöstä, ja Hannu Naukkarinen koulutusasioista.

Osaamiskeskuksen kolmen taustatahon kautta on anottu eri tahoilta ulkopuolista lisärahoitusta osaamiskeskuksen henkilöstön kasvattamiseksi vuoden 2007 alusta.

3. Tilat

Osaamiskeskuksen uudet työtilat Vaasan keskussairaalan Hietalahden alueen L-talossa ovat valmistuneet maaliskuussa 2006. Tiloihin sijoittuu myös VSHP:n Pohjanmaa-hanke ja Stakesin alueyksikkö.

4. Koulutus

a) Lääketieteen peruskoulutus

Osaamiskeskuksen koulutusohjelmaan kuuluvat Helsingin yliopiston lääketieteen opiskelijoiden ruotsinkielisen kurssin psykiatrian keskussairaalaopintoviikon järjestelyt ja koulutus. Nämä ns. kandidiviikot järjestetään Vaasan keskussairaalassa, Huutoniemellä psykiatrian yksikössä yhteistyössä Helsingin yliopiston Psykiatrian klinikan, kliinisen laitoksen kanssa. Perusopiskelijoiden kandidiviikko toteutetaan vuonna 2006 neljä kertaa (viikot, 7, 17, 40 ja 47). Opiskelijat saapuvat sunnuntaina ja viikko päättyy torstaina. Viikko sisältää pääosin bedside-opetusta, ohjattua potilashaastattelua, ongelmalähtöistä koulutusta (problem based learning),

26/03/2006

tutustuminen psykogeriatriaan ja yleissairaalapsykiatriaan, ryhmäopetusta kliinisistä psykologisista tutkimuksista sekä tutustuminen oikeuspsykiatriaan Vanhan Vaasan sairaalassa. Opiskelijoilla on viikon aikana lisäksi mahdollisuus seurata Lapinlahden sairaalan luento-opetusta videolinkin välityksellä.

b) Erikoistumiskoulutus

Helsingin yliopiston kanssa tehty koulutussopimus mahdollistaa kokonaisuudessaan psykiatriaan erikoistumisen Vaasan keskussairaalassa. Erikoistuminen tapahtuu opetussuunnitelman mukaisesti osallistumalla professorin järjestämään ja valvomaan koulutukseen.

Erikoistumiskoulutukseen kuuluvat toimipaikkakoulutuksena säännölliset työnohjaukset (ryhmätyönohjaukset), tarvittavien alan oppikirjojen seminaariopiskelu (referointi, aihealueeseen liittyvät artikkelit ja syventävä, käytännönläheinen sekä tieteellispainotteinen keskustelu aihealueesta) sekä ajankohtaisten tieteellisten artikkeleiden läpikäynti ja keskustelu niiden pohjalta. Erikoistumiskoulutukseen kuuluvat myös potilastapaus-meetingit (kaikki lääkärit), osallistuminen videolinkin välityksellä Helsingin yliopiston Psykiatrian klinikan tiistai-meetingeihin ja perjantai-luentoihin, runkovaiheen seminaareihin, eriytyvän vaiheen seminaareihin sekä syventävät keskustelut näiden pohjalta.

c) Täydennyskoulutus

Vuonna 2006 järjestetään alueelliset koulutustilaisuudet "ADHD -sairaus vai luonteenpiirre", jossa käsitellään ADHD:ta muun muassa neuropsykologisesta näkökulmasta eri alojen asiantuntija-luennoitsijoiden voimin, ja "Syömishäiriöt". Koulutustilaisuuksista vastaa prof. Hannu Naukkarinen.

d) Muu koulutus

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt Vaasan sairaanhoitopiirille rahoitusta mielenterveyden ensiapu-koulutusten aloittamiseksi keväällä 2006. Osaamiskeskus tukee koulutuksen toteutumista tukemalla kouluttajakoulutuksen toteutumista ja valmistelemalla ensiapu-kurssien koulutusmateriaalia. Ensiapukoulutuksen mallina toimii Australiassa ja Skotlannissa kehitetty

26/03/2006

Mental Health First Aid -ohjelma, joka pyritään ottamaan käyttöön alueellisin painoituksin koko hankealueella eli Vaasan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä. Toimilla pyritään lisäämään tietoutta mielenterveydestä ja mielenterveydenhäiriöistä sekä antamaan valmiuksia mielenterveyden häiriöistä kärsivien ihmisten kohtaamiseen.

Koulutus etenee kolmessa vaiheessa. Ensimmäisen vaiheen englanninkielisestä kouluttajakoulutuksesta vastaavat kansainväliset kouluttajat (Australia ja Skotlanti), jotka viikon kestäväällä kurssilla kouluttavat kahdeksan henkilöä toukokuussa 2006. Koulutettavat toteuttavat pilottikursseja syksyllä 2006 ja kouluttavat edelleen (kotimaisilla kielillä) parikymmentä henkilöä, ohjaajiksi. Koulutetut ohjaajat vetävät ensiapu-koulutusta esimerkiksi kansalaisopistoissa, oppilaitoksissa ja työpaikoilla.

5. Tutkimus ja kehitys

a) Pohjanmaa-hanke

Osaamiskeskus vastaa Pohjanmaa-hankkeen arviointitutkimuksesta. Tutkimustoimintaa varten on anottu vuosille 2007–9 tutkimusrahoitusta Suomen Akatemiasta ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin EVO-määrärahoista kymmenen henkilötyövuoden verran. Arviointi toteutetaan kolmihaaraisena: prosessi-arviointi, vaikuttavuusarviointi ja taloudellinen arviointi. Pohjanmaa-hankkeeseen palkataan kesällä 2006 arviointikoordinaattori, joka vastaa arviointiaineiston keruusta ja käsittelystä. Arviointitutkimuksen lopullinen laajuus on riippuvainen tulevista rahoituspäätöksistä. Pohjanmaa-hankkeen arviointitutkimusta koordinoi hankkeen johtajan asettama tutkimusyhteistyöryhmä, jossa osaamiskeskusta edustaa Kristian Wahlbeck.

Pohjanmaa-hankkeen ympärillä tehtävää tutkimuksen tutkijatapaamisia järjestetään vuonna 2006 yhteistyössä paikallisten yliopistojen kanssa keväällä ja syksyllä 2006. Tilaisuuksissa esitellään hankkeen ympärillä tehtävää tutkimusta sekä tutkimuslinjoja.

Osana Pohjanmaa-hankkeen arviointia on vuonna 2005 toteutettu mielenterveyttä koskeva kyselytutkimus, jossa otos on ollut 10.000 15–85 -vuotiasta henkilöä. Vuonna 2005 toteutetun

26/03/2006

väestökyselyn analysointi ja tutkimusraporttien julkaiseminen jatkuu vuonna 2006. Alkuvuonna valmistuu menetelmäraportti, joka julkaistaan Stakesin sarjassa, ja kotimaiset, alueellista kehittämistyötä tukevat tutkimusjulkaisut. Tuloksista pyritään myös tarjoamaan tuotoksia Pohjanmaan alueen joukkoviestimiin. Ensimmäiset kansainväliset julkaisut valmistunevat syksyllä 2006. Vuonna 2006 anotaan lupa Terveys 2000-aineiston käyttöön vertailumielessä. Väitöskirjatutkijat Esa Aromaa ja Jyrki Tuulari aloittavat vuonna 2006 kyselyaineiston analysoinnin. Osaamiskeskus tukee heidän Jyväskylän yliopistolle tekemäänsä tutkimustyötä tarjoamalla aineistonkäsittelyä, sihteeripalveluja ja ohjausta. Kristian Wahlbeck on molempien väitöskirjatekijöiden ohjausryhmän jäsen.

Osaamiskeskus järjestää vuonna 2006 kolme kyselyn tutkijoiden tapaamista. Aineiston analysointiin etsitään aktiivisesti lisää tutkijoita. Syksyllä 2006 aloitetaan vuonna 2007 toteutettavan ensimmäisen seurantaväestökyselyn valmistelu.

b) Indigo –hanke

Indigo–hanke on prof. Graham Thornicroftin johtama yhteiseurooppalainen hanke, jonka päämääränä on selvittää skitsofreniasta kärsivien potilaiden kokemuksia stigmasta eli leimautumisesta. Osaamiskeskus toimii hankkeen suomalaisena partnerina, ja toteuttajana on LK Joel Lillqvist. Vuonna 2005 toteutetut 25:n skitsofreniasta kärsivän henkilön haastattelut analysoidaan määrällisin ja laadullisin menetelmin keväällä 2006, ja tutkija Joel Lillqvist esittää ensimmäiset tulokset Manchesterissa stigma-konferenssissa maaliskuussa 2006. Kansainvälinen vertaileva raportti ja suomalaisen osa-aineiston raportti valmistuvat syksyllä 2006 ja tarjotaan julkaistavaksi. Hankkeelle haetaan jatkorahoitusta vuodesta 2007 eteenpäin prof. Thornicroftin johdolla EU:n kansanterveysohjelmasta toukokuussa 2006.

c) DataPrev-hanke

Osaamiskeskus osallistuu vuonna 2006 DataPrev-hankkeen suunnitteluun. DataPrev on eurooppalainen yhteishanke mielenterveyden edistämisen ja mielenterveyden häiriöiden ehkäisemisen toimien kokoamiseksi ja arvioimiseksi. Hankkeelle anotaan yhden henkilötyövuoden

26/03/2006

rahoitus Helsingin yliopiston kautta EU:n kuudennesta puiteohjelmasta. Osaamiskeskus vastaa hankkeessa ikä-ihmisten mielenterveyden edistämisen ja ehkäisyyn näyttöön perustuvien toimien tietokannan kokoamisesta. Hanke toteutetaan yhteistyössä Vaasassa toimivien yliopistojen GERDA-hankkeen kanssa.

6. Muuta

Osaamiskeskuksen verkkosivut avataan huhtikuussa 2006 sekä Vaasan sairaanhoitopiirin sivuilla (www.vshp.fi) että Stakesin sivuilla kolmikielisinä.

(<http://info.stakes.fi/vaasanosaamiskeskus/FI/osaamiskeskus.htm>)

Osaamiskeskus pyrkii osallistumaan vuonna 2008 Vaasassa toteutettavien asuntomessujen suunnitteluun, korostaen mielenterveysaspektien merkitystä messujen teemalle (sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä asuminen).

Loppuvuodesta 2006 valmistuu Vaasan psykiatrian koulutuskalenteri vuodelle 2007 yhteistyössä Vanhan Vaasan sairaalan kanssa.

*Kristian Wahlbeck
Hannu Naukkarinen
Maiju Seppälä*